

Referat af Vandoplandsstyregruppe (VOS) - Nissum Fjord, møde 27. marts 2019.

Dagsorden.

1. Velkomst og præsentationsrunde
2. Godkendelse af dagsorden
3. Status for vådområdeindsatsen i Nissum Fjord
4. Screening for nye potentielle vådområdeprojekter
5. Forslag til Vandoplandsplan (VOP) – brutto og netto
6. Vandråd 2019 – foreløbig orientering
7. Evt.

Deltagere:

Bent Graversen (Lemvig)

Arne Noe (Lemvig)

Thomas Damgaard (Lemvig)

Henning Fjord Aaser (Naturstyrelsen Vestjylland)

Jesper Hahn-Pedersen (Ikast-Brande)

John Patuel Hansen (Struer)

Jens-Bernhard Knudsen (Herning)

Anne Marie Søre Nørgaard (Herning)

Dan Overgaard (Herning)

Karsten Filsø (Holstebro)

Torben Mølgaard (Holstebro)

Henrik Fastergaard (Holstebro)

Keld Jessen (Holstebro)

Afbud:

Marianne Bredahl (Struer)

Flemming Odde (Struer)

Henrik Engedahl (Ikast-Brande)

Ad.1.

Velkomst og præsentationsrunde v/Formand for Styregruppen, Karsten Filsø

Karsten Filsø bød velkommen og orienterede om baggrunden for mødet. Deltagerne præsenterede sig.

Ad.2.

Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt uden bemærkninger.

Ad.3.

Status for vådområdeindsatsen v/sekretariatet for VOS Nissum Fjord

I forbindelse med statens Vandområdeplan for perioden 2016-2021, er der et indsatskrav for kvælstofvådområder i oplandet til Nissum Fjord på 34 tons.

Flere områder i oplandet er indtil nu blevet undersøgt og forkastet, bl.a. Feldsted Kog Syd (16 tons) og senest Høvsøre pumpelag (17 tons). Vandoplandsplanen opfylder ikke længere indsatskravet, og der er ikke projekter nok i bruttokataloget til at opfylde kravet. Embedsmandsgruppen besluttede derfor i december måned at igangsætte en screening for mulige projektområder i oplandet. Screeningen skal give et ensartet overblik over hvor det er muligt at etablere vådområder. Projekternes gennemførelse afhænger dog fortsat af at lodsejerne vil indgå og af statens godkendelse.

Status på gældende vandoplandsplan og baggrund for projekter der er faldet uddybes på mødet.

Indstilling: Embedsmandsgruppen indstiller, at styregruppen tager orienteringen til efterretning.

Den gældende vandoplandsplan, som den så ud i december 2018 før screeningsprojektet blev igangsat, blev gennemgået af Keld Jessen. Baggrunden for at en række projekter er opgivet blev ligeledes gennemgået.

Minivådområder og sammenhæng med kvælstof (N) – vådområder i oplandet til Nissum Fjord, blev diskuteret. Endnu er der kun etableret enkelte minivådområder i oplandet, men der er en række minivådområder på vej, fx forventer Lemvig kommune at der snart ansøges om ca. 15 projekter. I de øvrige kommuner er der også nogle projekter på vej. Samarbejdet med oplandskonsulenterne fungerer godt, så forespørgsler om placering af minivådområder evt. konflikter med kvælstofvådområder eller øvrige forhold hurtigt afklares.

Beslutning: Styregruppen tog orienteringen til efterretning

Ad.4.

Screening for nye potentielle vådområdeprojekter v/sekretariatet for VOS Nissum Fjord

Opgaven med screening af vådområder for oplandet til Nissum Fjord, er gennemført på samme grundlag som der tidligere er gennemført en screening af oplandet til Limfjorden.

Der er foretaget en kortlægning af samtlige arealer til Nissum Fjord som enten er eller vil blive afvandingsmæssigt påvirket, hvis der gennemføres aktiviteter som vil hæve den generelle vandstand i oplandets vandløb. Indenfor de potentielle påvirkningsarealer er der identificeret 133 potentielle projektområder. For hvert projektområde er der foretaget en analyse af de parametre, som lægges til grund for beregning af n-potentialet, herunder dyrkningsgrad, jordbundstype, direkte opland, vandløbsopland, kvælstofniveau i vandløb m.m.

Sekretariatet vil overordnet gennemgå resultaterne af opgaven på mødet. Resultaterne har dannet baggrund for et forslag til en ny Vandoplandsplan (VOP) for oplandet samt et nyt bruttokatalog (brutto VOP), hvorfra der kan findes erstatningsprojekter hvis det bliver nødvendigt.

Indstilling: Embedsmandsgruppen indstiller, at styregruppen tager orienteringen til efterretning

Henrik Fastergaard gennemgik hvordan der er screenet for nye potentielle vådområder i oplandet, samt præsenterede resultaterne af screeningen. Der er udpeget i alt 133 områder og der er fra sekretariatets side stor tilfredshed med løsningen af opgaven. Screeningen kan ikke erstatte en detaljeret forundersøgelse, men er en hjælp til at udpege hvor det kan være interessant at se nærmere på muligheden for at etablere et vådområde, og udelukke andre områder og dermed spare forundersøgelser på projekter der senere kunne vise sig urealistiske. Alt materiale fra kortlægningen er

delt med alle kommuner i oplandet, således at det kan indgå i den daglige administration af både vådområdeprojekter og i mange andre opgaver i den kommunale natur og miljøforvaltning.

Beslutning: Styregruppe tog orienteringen til efterretning

Ad.5.

Forslag til Vandoplandsplan (VOP) – brutto og netto

Embedsmandsgruppen har på baggrund af resultaterne af screeningen og det lokale kendskab til de mulige projektområder, udvalgt en række projekter til en brutto VOP. De enkelte kommuner har undersøgt de udvalgte projekter overordnet og foretaget en prioritering.

Ud fra kommunernes tilbagemeldinger har sekretariatet udarbejdet vedlagte forslag til netto VOP ud fra følgende kriterier; omkostningseffektivitet, fordeling mellem kommuner samt projektstørrelse.

I VOP'en er det et krav, at der som gennemsnit for alle projektområderne skal fjernes mindst 90 kg N/ha/år og at omkostningerne pr. kg fjernet N maksimalt er 1300 kr. Opgaven med at realisere vådområdeprojekter er ressourcekrævende, hvorfor opgaven søges fordelt blandt kommunerne i oplandet. Da en stor del af arbejdet er det samme uanset projektstørrelse, prioriteres de største projektområder.

Løsningen af den samlede opgave med vådområdeindsatsen for Nissum Fjord er presset ift. at nå i mål med realiseringsansøgninger på projekter inden udgangen af planperioden. Da der for at sikre afklaring til kommende ansøgningsrunder ikke har været tid til nærmere drøftelser af VOP'en i embedsmandsgruppen, er der lagt op til at Vandoplandsstyregruppen laver en betinget godkendelse af vedlagte forslag til Netto VOP.

Indstilling: Embedsmandsgruppen indstiller, at styregruppen vedtager forslaget til netto VOP og de enkelte kommuner bekræfter dette til sekretariatet snarest og senest den 15. maj 2019.

Bilag: Forslag til netto VOP, brutto VOP.

Keld Jessen gennemgik hvordan teknikergruppen havde arbejdet med resultaterne af screeningen for at vælge områder til en brutto VOP. De mest effektive områder > 80 kg N pr. ha er blevet undersøgt nærmere af teknikergruppen og tjekket samt prioriteret efterfølgende af de enkelte kommuner. Desuden har kommunerne lavet økonomiske overslag af projektøkonomien for at fastlægge omkostningseffektiviteten – dvs. kroner pr. kg fjernet kvælstof (N). Sekretariatet har derefter udarbejdet et forslag til netto VOP ud fra kriterier om omkostningseffektivitet, fordeling mellem kommuner og projektstørrelser. En alternativ netto VOP blev præsenteret på mødet, hvor et projekt i Herning Kommune (Løven å 3 stk. summeret) er erstattet af et område (Ringstrup) i Ikast-Brande. Ændringen medfører en deling af opgaven mellem kommunerne, idet tidsfristerne for at løse opgaven er presset og det dermed kræver en høj prioritering af opgaven for at vi i oplandet når i mål med opgaven. Indsatskravet og omkostningseffektiviteten er også opfyldt i den alternative VOP.

Der blev stillet spørgsmålet om hvorvidt udgifterne i forbindelse med evt. ekspropriation for at realisere et vådområdeprojekt, kan dækkes af projektmidler eller om det en kommunal udgift. EU-midler kan ikke finansiere ekspropriation, men der findes en ordning [Anvendelse af ekspropriation ved gennemførelse af kommunale vådområdeprojekter](#), hvor projektejereren kan søge om tilskud til at få dækket udgifterne i forbindelse med ekspropriation.

Beslutning: Styregruppen godkendte den alternative netto VOP præsenteret på mødet, og kommunerne skal snarest og senest den 15. maj meddele sekretariatet om de fastholder godkendelsen.

Revideret brutto og netto VOP er vedlagt referatet.

Ad.6.

Vandråd 2019 – foreløbig orientering

Arbejdsprogram for vandområdeplanerne 2021 – 2027 er pt. i høring. Det fremgår heraf at:

”Interessenter har overfor Miljø- og Fødevareministeriet givet udtryk for et ønske om endnu en gang at nedsætte vandrådene forud for næste generation af vandområdeplanerne. På den baggrund forventer Miljø- og Fødevareministeriet, at der igen nedsættes 23 vandråd, som geografisk dækker hele landet. Nedsættelsen vil ske efter samme model, som blev anvendt i 2014 i forbindelse med arbejdet med forslag til indsatsprogrammet for de gældende vandområdeplaner. For at give tilstrækkelig tid til arbejdet, og for at bidragene kan indgå i udkast til indsatsprogram, der skal sendes i offentlig høring ultimo 2020, påbegyndes arbejdet i september 2019 og vil løbe frem til sommeren 2020.

Inden arbejdet startes op, udvælger kommunerne en sekretariatskommune i hvert hovedvandopland, som faciliterer nedsættelsen af rådene. Miljø- og Fødevareministeriet udarbejder med bidrag fra Miljøstyrelsen en ny vandrådspakke med rammer og vejledning til brug for kommunernes og vandrådernes arbejde. Pakken vil endvidere omfatte et IT-værktøj til at understøtte arbejdet i kommuner og vandråd, som ligeledes vil skulle anvendes til indberetning af forslag til indsatser”.

Indstilling: Embedsmandsgruppen indstiller, at styregruppen tager orienteringen til efterretning og drøfter processen for udpegning af sekretariatskommune for det kommende vandråd.

Torben Mølgaard orienterede om at der i løbet af september 2019 igen forventes at skulle nedsættes vandråd, efter samme model som i 2014. Opgaven er endnu ikke defineret, men det forventes at vandrådene skal komme med forslag til indsatsprogram til Vandområdeplan 2021-2027. Når opgaven meldes ud, vil kommunerne samles på embedsmandsniveau for at drøfte organisering af opgaven i VOS Nisum Fjord.

Beslutning: Styregruppen tog orienteringen til efterretning